

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta 2021

Tíreolaíocht

Cuid a hAon agus Freagarleabhar

Ardleibhéal

Dé hAoine 11 Meitheamh Maidin 9:30 – 12:20

320 marc

Scrúduimhir

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Lá agus Mí do Bhreithe

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Mar shampla, cuirtear
3 Feabhra isteach mar 0302

Stampa an Ionaid

--

Treoracha

Scríobh do Scrúduimhir agus Lá agus Mí do Bhreithe sna boscaí ar an gclúdach tosaigh.

Scríobh do chuid freagraí ar gach cuid den scrúdú sa fhreagarleabhar seo. Déanfar an freagarleabhar seo a scanadh agus is ar scáileán a chuirfear do chuid oibre i láthair scrúdaitheora. Mar sin is féidir nach bhfeicfidh an scrúdaitheoir aon rud a scríobhfaidh tú taobh amuigh de bhoscaí na bhfreagraí.

Scríobh do chuid freagraí le peann i ndúch gorm nó dubh. Ní ceadmhach peann luaidhe a úsáid ach amháin le haghaidh sceitsí, graf agus léaráidí.

Tá dhá chuid sa scrúdú seo. Tá na ceisteanna do **CHUID A DÓ** ar fáil i gceistpháipéar ar leith, ach ní mór duit do chuid freagraí a scríobh sa fhreagarleabhar seo.

CUID A hAON	Ceisteanna Gearrfhreagra	80 marc
	Freagair DEICH gceist ar bith.	
	Tá na ceisteanna go léir ar cómharc.	

CUID A DÓ	Ceisteanna Struchtúrtha agus Aiste	240 marc
------------------	------------------------------------	-----------------

Ní mór duit **TRÍ** cheist a fhreagairt. Ní cheadaítear duit gach ceann de na trí cheist a roghnú as an roinn chéanna. Féadfaidh tú dhá cheist a roghnú as an roinn chéanna más mian leat.

- Roinn 1 – **Patrúin agus Próisis sa Chomhshaol Fisiceach** (Ceisteanna 1-3)
- Roinn 2 – **Tíreolaíocht Réigiúnach** (Ceisteanna 4-6)
- Roinn 3 – **Toghaonaid** (Ceisteanna 7-12)
- Roinn 4 – **Roghaonaid** (Ceisteanna 13-24)

Tá na ceisteanna go léir ar cómharc.

CUID A hAON – CEISTEANNA GEARRFHREAGRA – 80 MARC

Freagair **DEICH** gceist ar bith.

Tá na ceisteanna go léir ar aon mharc.

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SNA SPÁSANNA ATÁ ANN DÓIBH

1. Tírdhreach a Aithint

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

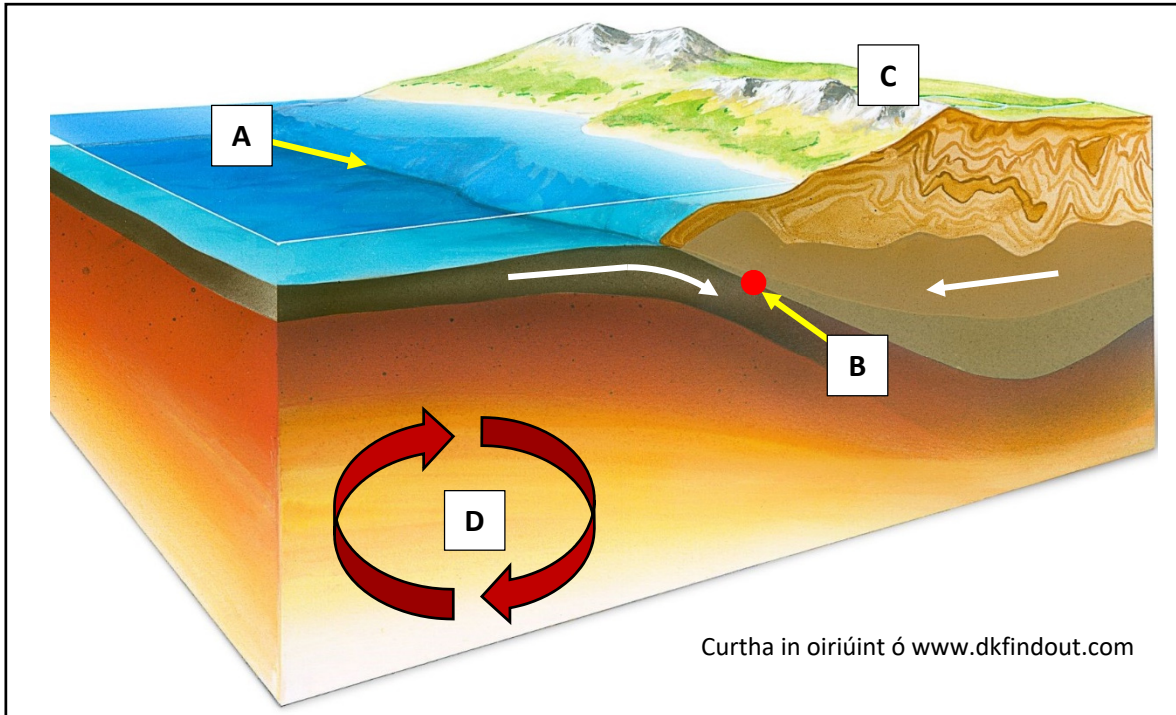
Sa tábla thíos, meaitseáil gach ceann de na gnéithe tírdhreacha seo a leanas leis an tagairt eangaí is fearr a mheaitseálann a suíomh ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis:

- Foirmiú lúblocha
- V-ghleann
- Leibhéanna
- Cumar aibhneacha.

Tagairt Eangaí	Gné
G 30 08	
M 29 98	
G 26 07	
M 28 99	

[8m]

2. Teicteonaic Plátaí

Scrúdaigh an léaráid thuas agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- (i) Meaitseáil gach ceann de na litreacha **A, B, C** agus **D** leis an téarma is fearr a mheaitseálann í sa tábla thíos.

Téarma	Litir
Sruthanna Comhiompair	
Trinse Aigéin	
Fillsléibhte	
Fócas creatha talún	

- (ii) Ainmnigh sampla **amháin** de shliabhraon, nach bhfuil in Éirinn, agus a foirmíodh de bharr fillte.

- (iii) Ainmnigh cineál na teorann plátaí a léirítear sa léaráid thuas.

[8m]

3. An Comhshaol Fisiceach

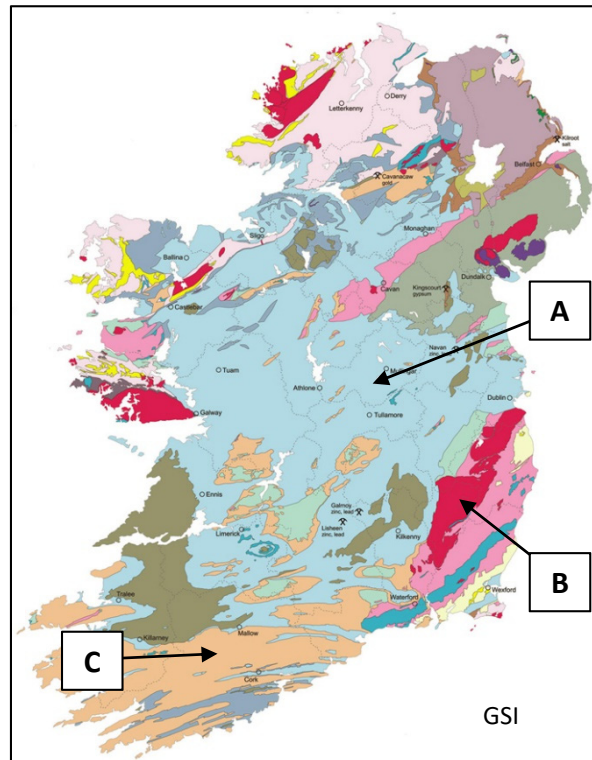
Scrúdaigh na fótagraif thuas agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- (i) Meaitseáil gach ceann de na fótagraif **A**, **B**, **C** agus **D** leis an ngné sa tábla thíos is fearr a mheaitseálann é.
- (ii) Maidir le gach ceann de na gnéithe sa tábla thíos, cuir tic sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu próisis an chreimthe, an tsil-leagain nó an tsíonchaitheimh is mó a luaitear léi.

C.3 (i)	Gné	C.3 (ii)		
		Creimeadh (✓)	Sil-leagan (✓)	Síonchaitheamh (✓)
	Stríocadh			
	Fána sciligh			
	Moiréin			
	Pábháil aolchloiche			

[8m]

4. Carraigeacha

Scrúdaigh an léarscáil thuas agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- (i) Meaitseáil gach ceann de na suíomhanna **A**, **B** agus **C** ar an léarscáil leis an gcineál carraige is mó a luaitear leis an suíomh sin sa tábla thíos.
- (ii) Maidir le gach ceann de na cineálacha carraige a ainmnítear sa tábla thíos, cuir tic sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu an sampla de bhruthcharraig, sampla de charraig dhríodair nó sampla de charraig mheiteamorfach é gach ceann acu.

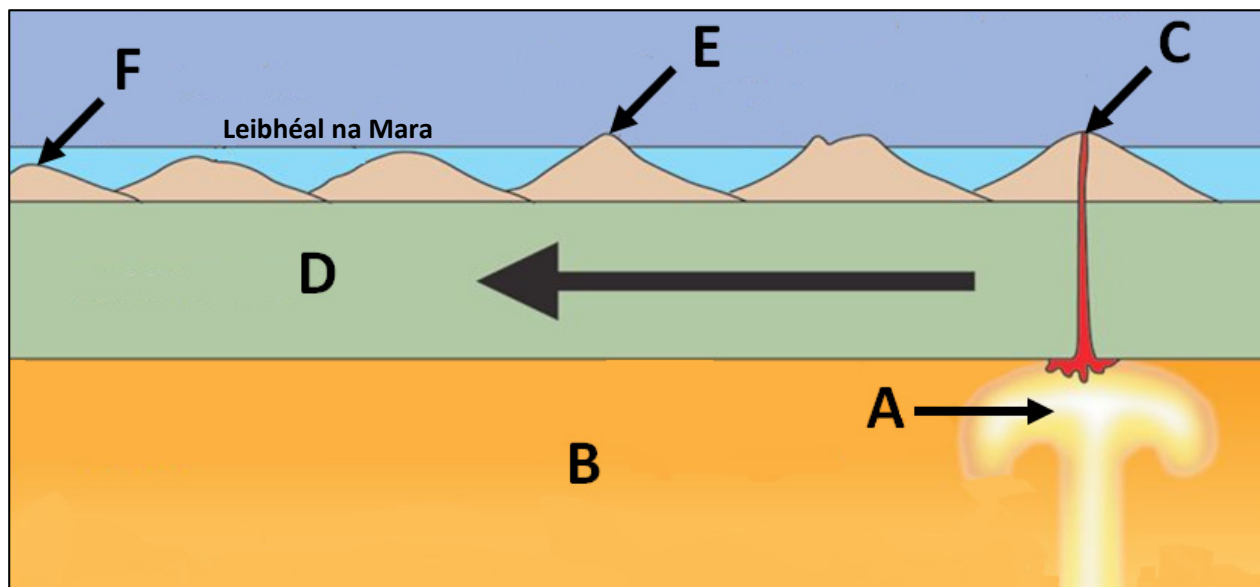
C.4 (i)		C.4 (ii)		
Suíomh	Sampla Carraige	Bruthcharraig (✓)	Carraig Dhríodair (✓)	Carraig Mheiteamorfach (✓)
	Gaineamhchloch			
	Aolchloch			
	Eibhear			

- (iii) Ainmnigh an charraig dhríodair as ar cruthaíodh gach ceann de na carraigeacha seo a leanas sular claochlaíodh iad de bharr teasa agus/nó brú.

Marmar:
Grianchloichít:

[8m]

5. Teicteonaic Plátaí - Gníomhaíocht ag Pointe Te

Curtha in oiriúint ó <https://img.haikudeck.com>

Scrúdaigh an léaráid thuas ina léirítear pointe te bolcánach ag forbairt, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- (i) Meaitseáil gach ceann de na litreacha **A, B, C, D, E** agus **F** ar an léaráid leis an gcur síos sa tábla thíos is fearr a mheaitseálann í.

Cur Síos	Litir
Screamh aigéanach	
Bolcán marbh atá le feiceáil os cionn dhromchla an uisce	
Bolcán beo	
Astanaisféar	
An bolcán marbh is sine	
Cleitín magma	

- (ii) Ainmnigh sampla **amháin** de phointe te bolcánach a bhfuil staidéar déanta agat air.

[8m]

6. Coincheap an Réigiúin

- (i) Comhlánaigh an tábla thíos trí na samplaí réigiúin sa liosta a mheaitseáil leis an gcineál réigiúin sa tábla is mó a luaitear leis.

Samplaí Réigiúin:

Réigiún Iomairí agus Gleannta na Mumhan

Tír na mBascach

Réigiún Fionnuar Measarthá Aigéanach

Milano

An Mezzogiorno

Dáilcheantar Shligigh-Liatroma

An Cineál Réigiúin	Sampla Réigiúin
Réigiún aeráide	
Réigiún uirbeach	
Réigiún forimeallach	
Réigiún riaracháin in Éirinn	
Réigiún geomoirfeolaíoch	
Réigiún cultúir	

- (ii) Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu fíor nó bréagach atá gach ceann de na ráitis seo a leanas.

- (a) Tarlaíonn eisimirce ghlan i gcroí-réigiúin.

Fíor ☐

Bréagach ☐

- (b) Luaitear dífhostaíocht ard agus monarchana tréigthe le réigiúin ina bhfuil meath tionsclaíochta ar siúl.

Fíor ☐

Bréagach ☐

[8m]

7. Scileanna Léarscáile

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- (i) Cad é an airde, ina méadair, atá ag an spotairde ag G 314 083?

- (ii) Tomhais an fad, ina chiliméadair, atá i mbóthar N26 ón áit a dtagann sé isteach sa léarscáil ag G 254 090 go dtí an áit a mbuaileann sé le bóthar R318 ag G 268 042.

- (iii) Tabhair tagairt eangaí sé fhigiúr don stáisiún traenach.

- (iv) Ríomh, ina chiliméadair chearnacha, gar-achar an tsleachta léarscáile a luíonn siar ón líne iarnród.

[8m]

8. Aerfótagraf agus Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an t-aerfótagraf de Bhéal Easa, agus an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- (i) Ainmnigh an bóthar a thagann isteach san aerfótagraf sa tulra ar chlé.

- (ii) Tabhair tagairt eangaí sé fhigiúr don droichead atá suite i lár an talaimh láir san aerfótagraf.

- (iii) Cén treo ina raibh an ceamara dírithe nuair a tógadh an t-aerfótagraf?

- (iv) Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu fíor nó bréagach atá an ráiteas seo a leanas.

Tá eaglais ar a bhfuil cruth croise sa tulra ar chlé.

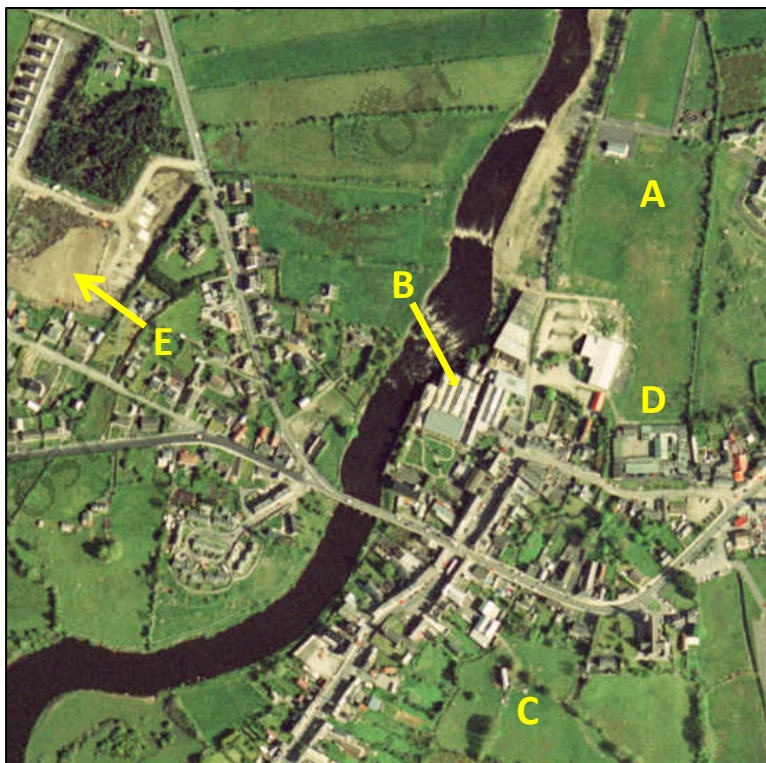
Fíor ☐

Bréagach ☐

[8m]

9. Aerfótagraif

Scrúdaigh an t-aerfótagraf fiar de Bhéal Easa a ghabhann leis an bpáipéar seo agus an t-aerfótagraf ceartingearach thíos de Bhéal Easa. Glacadh an t-aerfótagraf a ghabhann leis an bpáipéar seo 14 bliana i ndiaidh don aerfótagraf ceartingearach thíos a bheith glactha.

www.geohive.ie

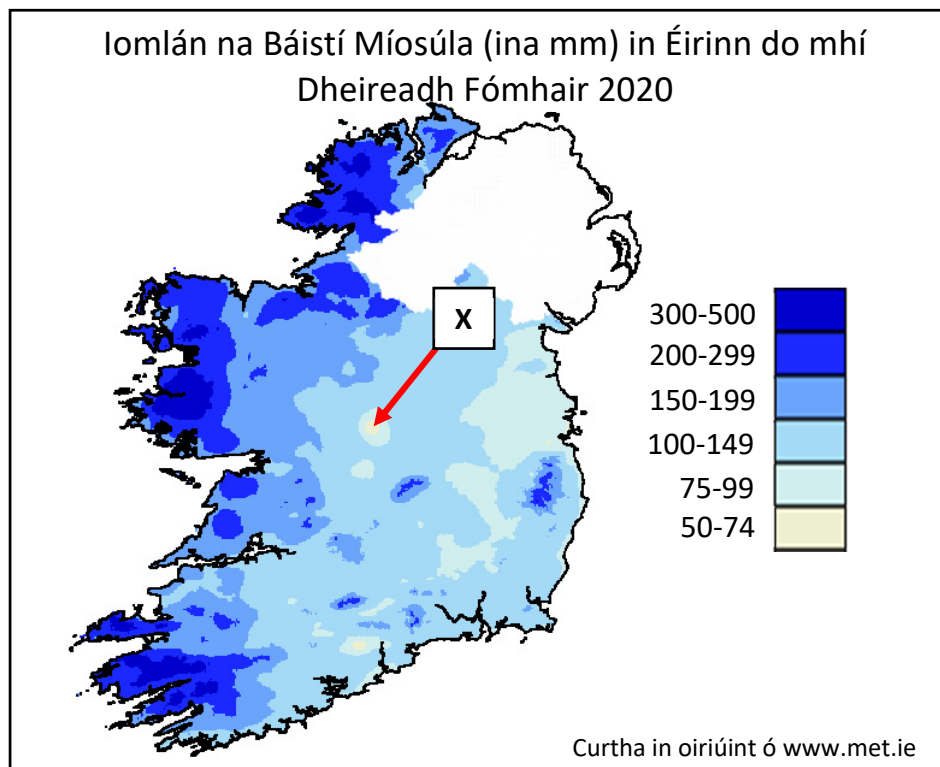
Aimsigh gach ceann de na suíomhanna **A**, **B**, **C**, **D** agus **E** ar an aerfótagraf a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Cuir in iúl cé acu de na hathruithe talamhúsáide sa tábla thíos is mó a luaitear le gach ceann de na suíomhanna **A**, **B**, **C**, **D** agus **E**. Tá ceann amháin déanta duit cheana.

Athrú Talamhúsáide	Litir
Ó spás glas go fásach	
Ó spás glas go láthair le haghaidh caitheamh aimsire	
Ó spás oscailte go háit chónaithe	
Ó áit thionsclaíoch go háit chónaithe	B
Ó thalmhaíocht go bóthar faoisimh	

[8m]

10. Staitisticí Aimsire

Scrúdaigh an léarscáil aimsire thuas ina dtaispeántar eolas faoi iomlán na báistí míosúla in Éirinn do mhí Dheireadh Fómhair 2020, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- (i) Cé mhéad báistí (ina mm) a thit sa limistéar atá marcáilte le **X** ar an léarscáil thuas?

- (ii) Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu fíor nó bréagach atá na ráitis seo a leanas.

- (a) I nDeireadh Fómhair 2020, thit níos mó báistí ar chósta oirthear na hÉireann ná mar a thit ar chósta an iarthair.

Fíor ☐

Bréagach ☐

- (b) I nDeireadh Fómhair 2020, bhí baint ag báisteach rilífe thar shléibhte le cá háit ar thit an méid is mó báistí.

Fíor ☐

Bréagach ☐

- (iii) Cén t-ainm a thugtar ar na línte ar léarscáil aimsire a cheanglaíonn áiteanna ina dtiteann an méid céanna báistí?

- (iv) An mó is dócha go dtitfidh báisteach le linn frithchioclóin ná le linn lagraigh?

[8m]

11. Léirmhíniú ar Staitisticí

Táirgeadh Barr Roghnaithe in Éirinn (ina mílte tonna), 2014 – 2019

Cineál Bairr	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Cruithneacht	717	697	648	682	507	636
Coirce	150	198	183	205	122	203
Eorna	1,731	1,739	1,480	1,506	1,225	1,558
Pónairí agus piseanna	20	69	71	90	23	44
Prátaí	383	360	352	412	273	382

Curtha in oiriúint ón POS

Scrúdaigh an tábla thuas ina dtaispeántar eolas faoi tháirgeadh barr roghnaithe in Éirinn idir 2014 agus 2019, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- (i) Cé mhéad tonna prátaí (ina mílte) a táirgeadh in Éirinn in 2018?

- (ii) Cén bhliain ar an liosta sa tábla ar tháirgeadh an leibhéil is airde coirce lena linn?

- (iii) Ríomh an laghdú (ina mílte tonna) ar tháirgeadh na heorna idir 2014 agus 2019.

- (iv) Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu fíor nó bréagach atá an ráiteas seo a leanas.

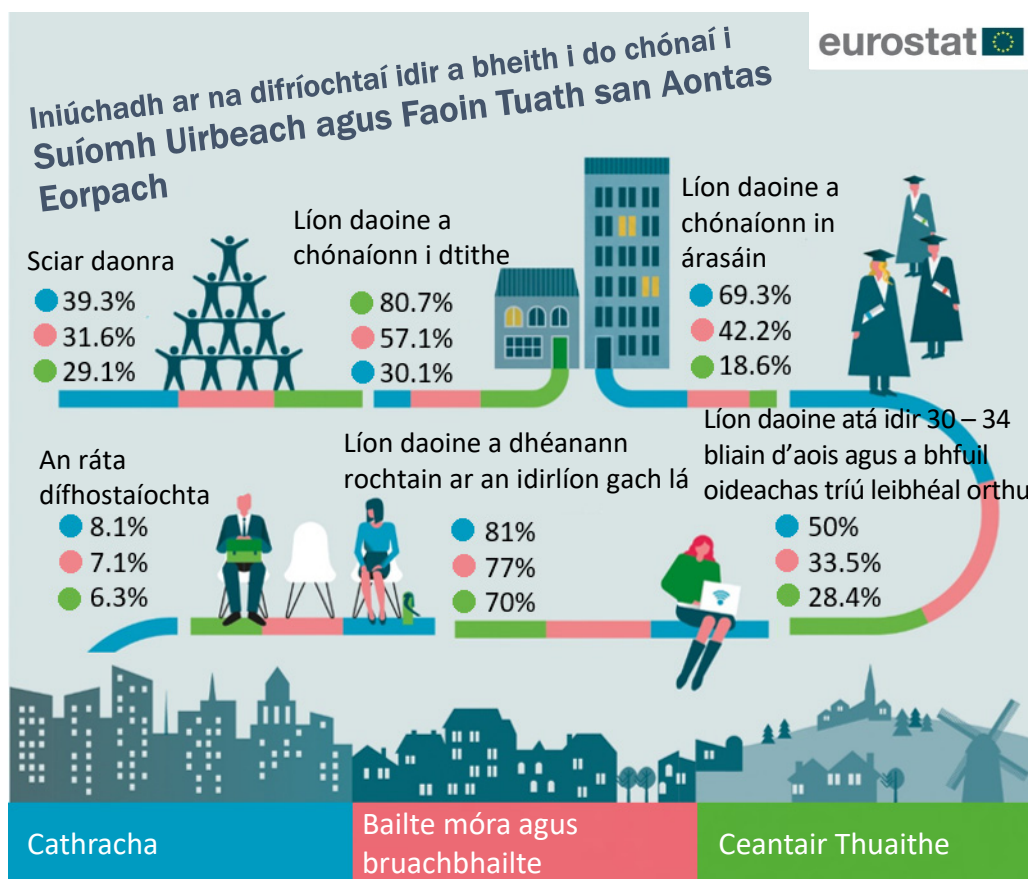
Baineann an fheirmeoireacht thréadach le barra ar nós cruithneachta agus eorna a fhás.

Fíor ☐

Bréagach ☐

[8m]

12. Léirmhíniú ar Ghrafaicí

Scrúdaigh an ghrafaic faisnéise thuas faoi na difríochtaí idir a bheith i do chónaí i suíomh uirbeach agus faoin tuath san Aontas Eorpach, agus freagair gach ceann de na ceistanna seo a leanas.

- (i) De réir na grafaice faisnéise, cé acu ceann díobh seo a leanas ag a bhfuil an sciar céatadánach is airde den daonra san Aontas Eorpach? Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

Cathracha ☐ Bailte móra agus bruachbhailte ☐ Ceantair Thuaisithe ☐

- (ii) Cén céatadán de dhaonra an Aontais Eorpaigh i gceantair thuaisithe a dhéanann rochtain ar an idirlíon ar bhonn laethúil?

- (iii) Cén céatadán de dhaonra an Aontais Eorpaigh, a chónaíonn i mbailte móra agus bruachbhailte, atá dífhostaithe?

- (iv) Mínigh go hachomair cúis **amháin** a bhfuil níos mó daoine ina gcónaí i gceantair uirbeacha ná i gceantair thuaisithe.

[8m]

Freagarleabhar do CHUID A DÓ

Treoracha

Tá na ceistanna do **CHUID A DÓ** ar fáil i gceistpháipéar ar leith.

Cuir tús le gach ceist ar leathanach nua. Scríobh uimhir na ceiste sa bhosca ar bharr gach leathanaigh.

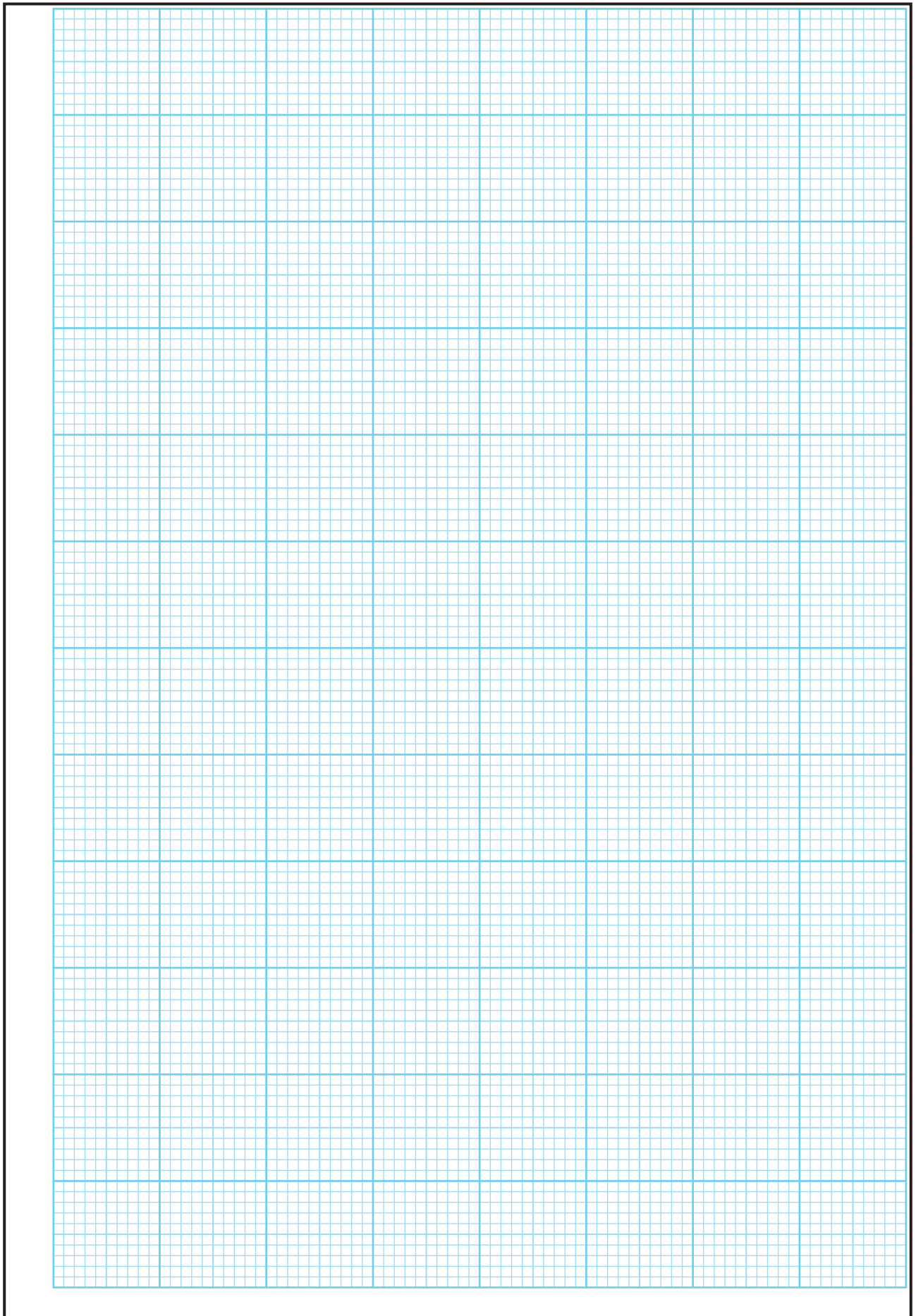
Bain úsáid as an gcolún ar chlé chun gach cuid a lipéadú, mar a thaispeántar thíos.

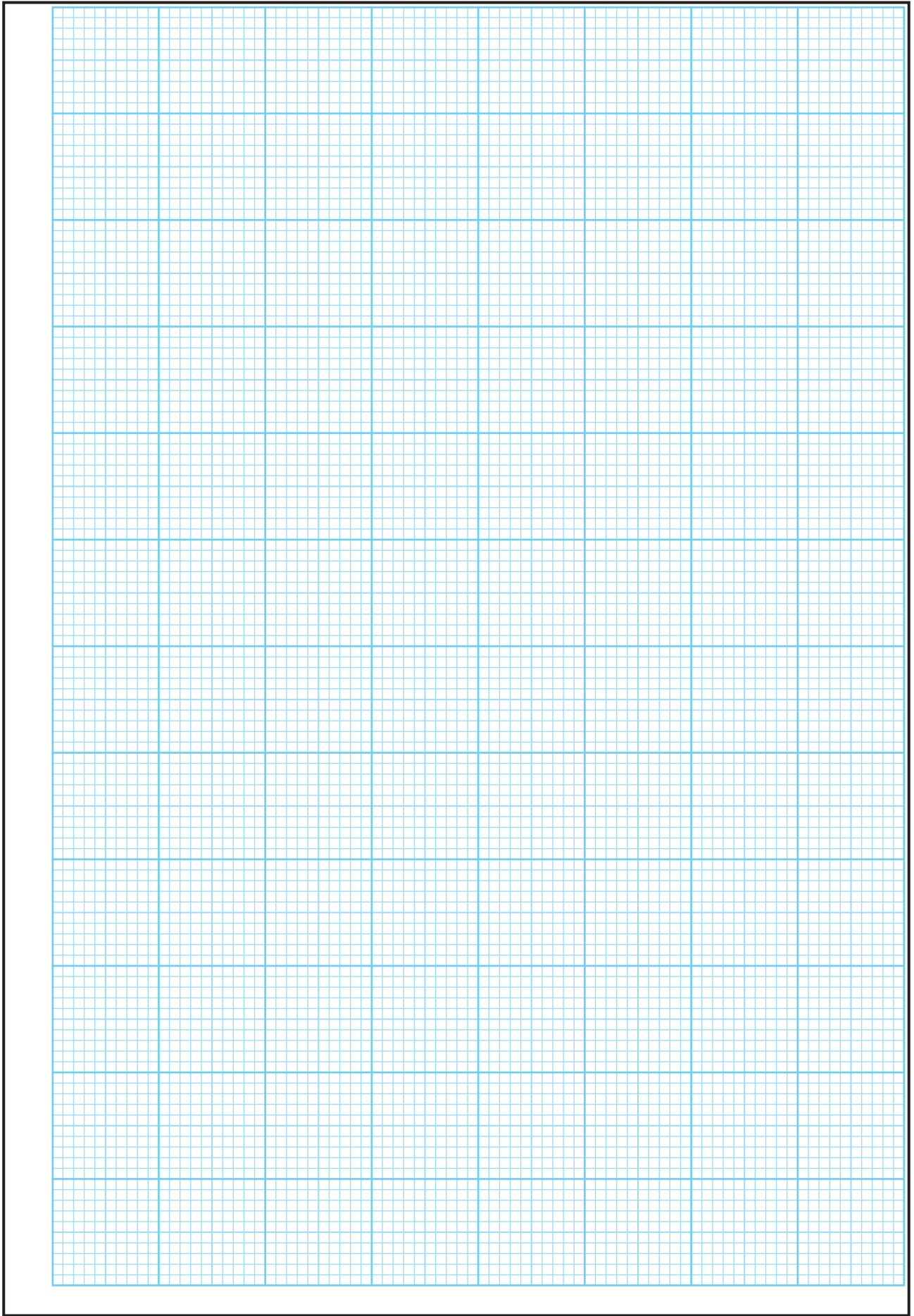
Part Cuid	Question Ceist	0	4	Start each question on a new page Cuir tús le gach ceist ar leathanach nua
(a)				
(b)(i)				
(b)(ii)				

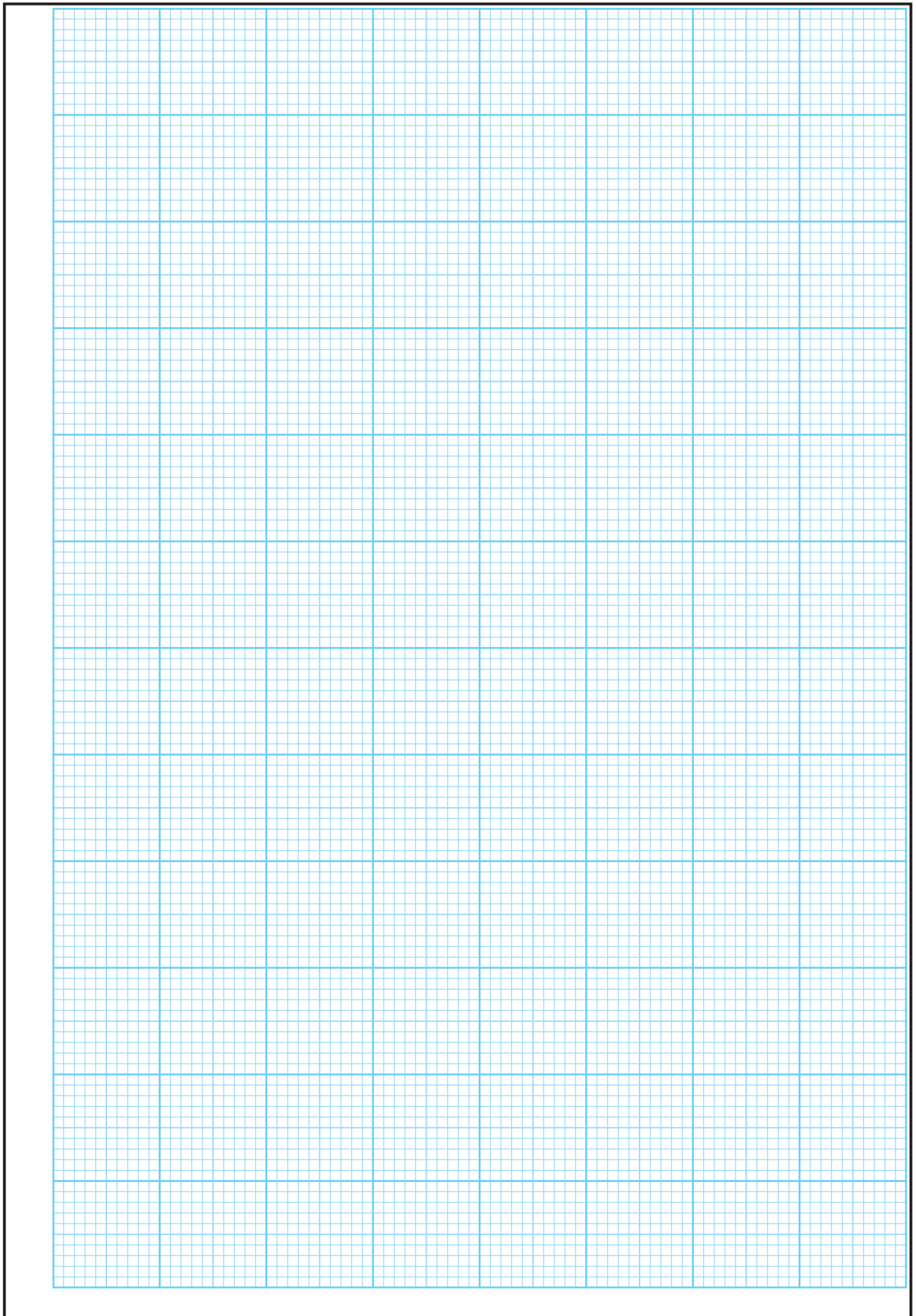
Tá ceithre leathanach grafpháipéir ar fáil ar na chéad cheithre leathanach eile sa fhreagarleabhar seo. Ar gach leathanach grafpháipéir, tá an bosca le haghaidh uimhir na ceiste ag bun an leathanaigh.

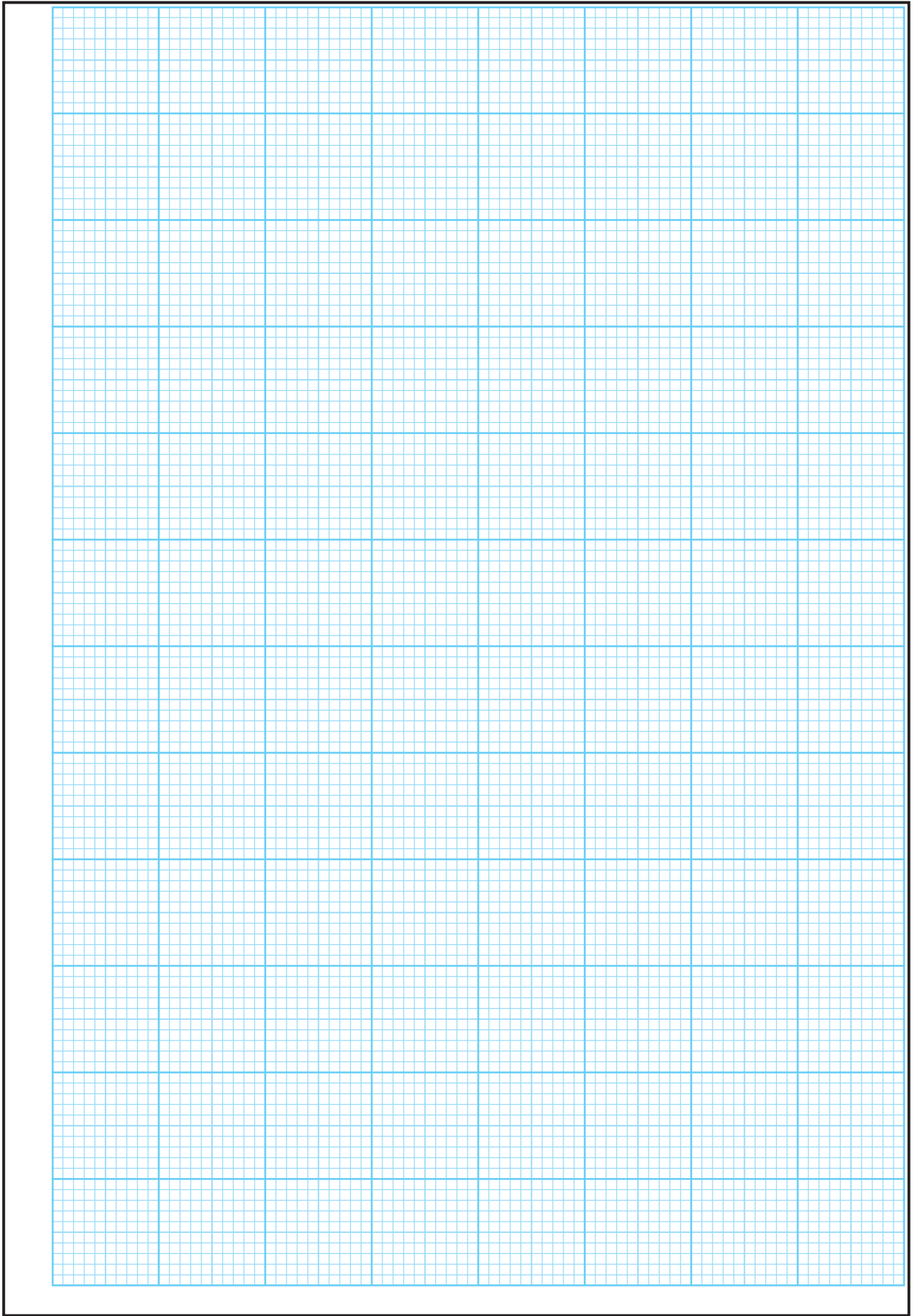
Ní gá duit na leathanaigh ar fad sa fhreagarleabhar seo a úsáid. Mura mbíonn dóthain spáis agat sa fhreagarleabhar seo, is féidir leat breis páipéir nó grafpháipéir a lorg ón bhfeitheoir.

Scríobh do chuid freagraí le peann i ndúch gorm nó dubh. Ní ceadmhach peann luaidhe a úsáid ach amháin le haghaidh sceitsí, graf agus léaráidí.

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

A diagram showing a large rectangle divided into four smaller squares by a horizontal and a vertical line. The top-left and top-right squares are shaded gray, and the bottom-left and bottom-right squares are white.

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Ná scríobh ar an leathanach seo

Fógra cóipchirt

D'fhéadfadh sé go bhfuil téacsanna nó íomhánna sa scrúdpháipéar seo nach é Coimisiún na Scrúduithe Stáit úinéir an chóipchirt ina leith, agus d'fhéadfadh sé gur athchóiríodh iad, chun críche measúnaithe, gan cead na n-údar a fháil roimh ré. Ullmhaíodh an scrúdpháipéar seo de réir *Alt 53(5) den Acht um Chóipcheart agus Cearta Gaolmhara, (2000)*. Ní údaraítear aon úsáid dá éis chun aon chríoch ach amháin chun na críche dá bhfuil sé beartaithe. Ní ghlacann an Coimisiún aon dliteanas as sárú ar bith ar chearta tríú páirtí a eascraíonn as dáileadh nó úsáid neamhúdaraíthe an scrúdpháipéir seo.

Scrúdú na hArdteistiméireachta – Ardleibhéal

Tíreolaíocht Cuid a hAon agus Freagarleabhar

Dé hAoine 11 Meitheamh

Maidin 9:30 – 12:20